

การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมมีอุปการะมากของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
**The Academic Administration Based on the Virtue of Great Assistance of
Educational Institutions under the Office of Khon Kaen Primary
Educational Service Area 1**

พระมหาวิรัตน์ จารุวิโส (ดูเหตุคำ)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Phramaha Wirat Cāruvamso (Dooharuekham)

Mahachulalongkornrajavidyalaya University KhonKaen Campus, Thailand

E-mail : Dooharuekham@Gmail.com

*****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมมีอุปการะมาก 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมมีอุปการะมากของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 322 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย ใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลสถิติพื้นฐาน และการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 6 คน โดยเลือกแบบเจาะจง ใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์เชิงเนื้อหาและหาข้อสรุป

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมมีอุปการะมากของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = .36) เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 3.05$, S.D. = .35) รองลงมา คือ ด้านการวัดผลประเมินผล ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = .38) และด้านการจัดการหลักสูตร ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = .34) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = .35)

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมมีอุปการะมากของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ใน 4 ด้านดังนี้ 1) การจัดการหลักสูตร พบว่า สถานศึกษาควรสำรวจ สอบถามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาหลักสูตร การศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดทำหลักสูตรนั้น 2) การจัดการเรียนการสอน พบว่า สถานศึกษาควร

จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์ผู้เรียน 3) การวัดผลประเมินผล พบว่า สถานศึกษาควรส่งเสริมให้งานวัดผลมีฐานข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์ จัดทำระเบียบปฏิบัติให้สอดคล้องเป็นแนวเดียวกับ สพฐ. 4) การนิเทศการศึกษา พบว่า สถานศึกษาควรจัดทำเอกสารคู่มือการนิเทศ กำหนดปฏิทินในการนิเทศอย่างชัดเจน มีการศึกษาดูงานด้านระบบการนิเทศภายใน

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ; ธรรมมีอุปการะมาก; สถานศึกษา

Abstracts

The objectives of this research were: 1) to study the condition of the academic administration based on the virtues of great assistance; 2) to present the guideline for the academic administration based on the virtues of great assistance of the educational institutions under the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 1. This study was carried out by means of the mixed method research. In the quantitative research, 322 samples were selected to respond the created questionnaire. The basic statistics were used to analyze the obtained data. For the qualitative research, the target group included 6 school administrators and teachers, selected by purposive sampling to respond the interview. In this process, the content analysis was used to find the research conclusion.

The research results were as follows:

1) The mean score of the condition of the academic administration based on the virtue of great assistance of the educational institutions under the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 1 in overall was at a moderate level ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = .36). The highest score was seen in the studied aspect of 'Educational Supervision' ($\bar{X} = 3.05$, S.D. = .35), followed by 'Assessment and Evaluation' ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = .38), 'Curriculum Management' ($\bar{X} = 3.04$, S.D. = .34) and 'Learning Management' ($\bar{X} = 3.02$, S.D. = .35) respectively.

2) Suggestions for academic administration based on the virtue of great assistance of the educational institutions under the Office of Khon Kaen Primary Educational Service Area 1 are as follows: 1) Curriculum Management: the educational establishments should survey needs of community, parents and students to develop their curriculums; 2) Teaching Management: educational institutions should develop a learning management plan to suit learners and encourage teachers to analyze learners; 3) Assessment and Evaluation: educational institutions should promote evaluation work to have an electronic database and establish regulations in line with OBEC; 4) Educational Supervision: educational institutions should clearly document the supervision manual and set up a supervisory calendar and there should be a study visit on the internal supervision system.

Keywords: Academic Administration; Virtues of Great Assistance; Model school

บทนำ

ในการจัดการศึกษาภายในประเทศทุกระดับ มาตรฐานหรือคุณภาพการศึกษามักถูกพิจารณาจากผลงานด้านวิชาการ ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่ต้องมีการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดโปรแกรมการศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการติดตามประเมินผล ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาและเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม (กระทรวงศึกษาธิการ 2561, : 11) งานวิชาการจึงเป็นงานหัวใจหลักของสถานศึกษา โรงเรียนจะมีคุณภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับงานวิชาการเป็นสำคัญ ส่วนงานอื่นๆ เป็นงานส่งเสริมการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องศึกษาและพัฒนางานวิชาการให้มีผลสัมฤทธิ์สูง ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้กำหนดขอบข่ายการศึกษการบริหารงานวิชาการเพื่อศึกษาและพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพ ไว้แตกต่างกันไป

เกรียงไกร ปัญญาประเสริฐกุล ได้เลือกกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเพื่อศึกษาและพัฒนาไว้ 6 ด้าน (เกรียงไกร ปัญญาประเสริฐกุล, 2563 : 7) จิรภิญญา จตุรพรโอภากุล ได้เลือกกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเพื่อศึกษาและพัฒนาไว้ 4 ด้าน (จิรภิญญา จตุรพรโอภากุล, 2562 : 6) สารินทร์ เอี่ยมครอง ได้เลือกกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเพื่อศึกษาและพัฒนาไว้ 7 ด้าน (สารินทร์ เอี่ยมครอง, 2561 : 6) Miller Van ได้กล่าวถึง การบริหารงานวิชาการประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 4 ด้าน (Miller Van, 1965 : 63) วรณกร เรืองกิจ ได้เลือกกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ 5 ด้าน (วรณกร เรืองกิจ, 2558 : 5) อภิชา พุ่มพวง ได้เลือกกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเพื่อศึกษาและพัฒนาไว้ 12 ด้าน (อภิชา พุ่มพวง, 2559 : 6) วิมล เดชะ ได้เลือกกำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ 5 ด้าน (วิมล เดชะ, 2559 : 7) มูนา จารง ได้เลือกกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเพื่อศึกษาและพัฒนาไว้ 17 ด้าน (มูนา จารง, 2560 : 7-8) พระสมุห์ประสาทร มหาบุญโญ ได้เลือกกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเพื่อศึกษาและพัฒนาไว้ 3 ด้าน (พระสมุห์ประสาทร มหาบุญโญ (รอดเสถียร), 2561 : 1)

จากการเลือกกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการเพื่อศึกษาและพัฒนาของนักวิชาการทางการศึกษาหลายท่านได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายและภารกิจด้านต่างๆ เมื่อนำมาสังกัดตามการกำหนดเลือกจึงได้ขอบข่ายและภารกิจที่มีค่าความถี่สูงสุด 4 ด้าน คือ ด้านการจัดการหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการนิเทศการศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับบริบทและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O - NET) ระหว่างปีการศึกษา 2560 และปีการศึกษา 2561 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1, 2562 : ออนไลน์) พบว่าต่ำกว่าที่คาดหวังไว้ในบางรายวิชา เป็นสิ่งที่ทุกคนที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญในการปรับปรุงคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางด้านวิชาการให้สูงขึ้น ปัญหาเหล่านี้อาจมาจากความไม่ระมัดระวัง ความไม่ตื่นตัวต่อหน้าที่หรือภาวะที่พร้อมอยู่เสมอในการคอยรับรู้ต่อสิ่งต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องจาก

ผู้บริหารสถานศึกษาและตระหนักรู้ว่าควรปฏิบัติต่อสิ่งนั้นๆ อย่างไร แต่บุคลากรนั้นมีความรู้ความสามารถอยู่ หากแต่ความรู้ความสามารถนั้นไม่อาจดึงมาใช้งานได้ทันที ซึ่งในทางพุทธศาสนาเรียกว่า ยังขาดสติและสัมปชัญญะ คนมีสติย่อมได้รับความสุข คนมีสติมีความเจริญทุกเมื่อ (ส.ส. (ไทย) 15/238/341) และสติจำต้องประสงคิในที่ทุกสถาน (ส.ม. (ไทย) 19/234/174) ผู้เจริญสติสัมปชัญญะให้มากแล้วจะพบความสุขความเจริญในชีวิตและการงานที่ไร้ปัญหาอุปสรรคให้เดือดร้อนใจ

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมมีอุปการะมากของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ในด้านการจัดการหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการนิเทศการศึกษา โดยอาศัยหลักธรรมมีอุปการะมาก ได้แก่ 1. สติ ความระลึกได้ 2. สัมปชัญญะ ความรู้ตัว ธรรมเป็นเครื่องป้องกันไม่ให้เกิดความพลั้งเผลอหรือผิดพลาด มาส่งเสริมเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดขอนแก่นให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมมีอุปการะมากของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมมีอุปการะมากของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบผสม (Mixed Method) โดยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 รวมทั้งสิ้น 1,970 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 322 คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก กลุ่มตัวอย่างที่ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 5 คน โดยใช้เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Random Sampling)

2. เครื่องมือการวิจัย

สำหรับเครื่องมือการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) และแบบสัมภาษณ์ (In-depth Interview) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1. แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดระดับการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมมีอุปการะมาก มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ โดยจำแนกเป็นจำนวน 4 ด้าน จำนวน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ เกี่ยวกับอุปสรรคและสภาพปัญหาเพิ่มเติม ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open ended Questionnaire) ให้ตอบโดยเสรี จำนวน 4 ข้อ

2.2. แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 3 ข้อ ประกอบด้วย ตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการตามธรรมมีอุปการะมากของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ซึ่งข้อคำถามการสัมภาษณ์ได้จากผลการวิเคราะห์สภาพปัญหา 5 อันดับสูงสุดของแต่ละด้านจากแบบสอบถาม มาสร้างข้อสัมภาษณ์เพื่อหาข้อเสนอแนะแนวทางตามข้อบ่งชี้และภารกิจทั้ง 4 ด้าน

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ 1) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน หาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (Index of Congruence : IOC) ซึ่งได้ค่า IOC แบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 1.0 2) การหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขจากการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ (Try - Out) กับประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย แล้วนำมาตรวจเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของ (Cronbach, 1971 : 67) แบบสอบถามทั้งฉบับค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .926 จึงนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริงต่อไป

3.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน หาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (Index of Congruence : IOC) ซึ่งได้ค่า IOC แบบสัมภาษณ์ทั้งฉบับเท่ากับ 1.0

4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากหัวหน้าศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ทำหนังสือถึงสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม 2. ผู้วิจัยนำหนังสือพร้อมทั้งแบบสอบถามส่งถึงโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 350 ฉบับ และได้รับกลับคืนจำนวน 325 ฉบับ ครบสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ 322 คน ในการวิเคราะห์ผล 3. หลังจากผู้วิจัยเดินทางตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองแล้ว จึงนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามลงรหัสและวิเคราะห์ต่อไป

4.2 แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสัมภาษณ์ตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1. ผู้วิจัยทำการขอหนังสือขออนุญาตในการแจกแบบสัมภาษณ์จากหัวหน้าศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยเขตขอนแก่น ถึง ผู้ให้สัมภาษณ์ 2. ผู้วิจัยได้นำหนังสือขออนุญาตนำเสนอต่อผู้ให้สัมภาษณ์ 6 คน 3. นัดหมายการสัมภาษณ์ 4. ดำเนินการสัมภาษณ์ 5. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

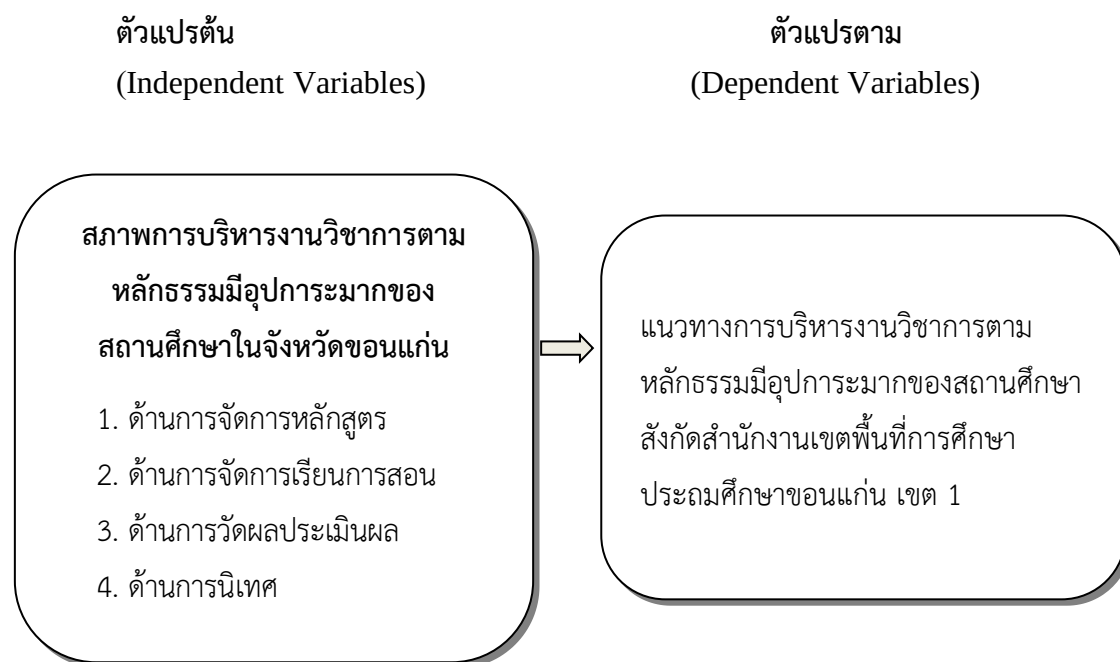
หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้ **สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics)** 1. ใช้สถิติจำนวน (Frequency) และร้อยละ (Percentage) อธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการ นำเสนอเป็นตารางประกอบการบรรยายผล 2. ใช้สถิติวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) อธิบายข้อมูล ระดับการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมมีอุปการะมากของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท และประมวลผลเข้าด้วยกัน รวมทั้งใช้แนวคิดจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนในการวิเคราะห์เพื่อให้เห็นภาพรวม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมมีอุปการะมากของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยประกอบด้วย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุป ผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมมีอุปการะมากของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 77.02 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 70.08 มีประสบการณ์การทำงาน ระยะ 6 - 10 ปี จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 41.00 ผลการวิจัย พบว่าโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ระดับปานกลาง เมื่อเรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล ด้านการจัดการหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอนตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการหลักสูตร พบปัญหา

อันดับที่สูงที่สุด คือ การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอน พบปัญหาอันดับที่สูงที่สุด คือ การติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผู้บริหาร ด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า พบปัญหาอันดับที่สูงที่สุด คือ การส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์ผลการประเมินและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลประเมินผล เพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดผลประเมินผลให้ได้มาตรฐานด้านการนิเทศการศึกษา พบปัญหาอันดับที่สูงที่สุด คือ การสำรวจปัญหาและความต้องการนิเทศ

2. แนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

ผู้วิจัยนำผลวิเคราะห์การแสดงความคิดเห็น กลไกการบริหารดำเนินการเพื่อลดหรือบรรเทาโดยวิธีการ ข้อเสนอแนะ และแนวทางปฏิบัติที่วางไว้ในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาที่สอดคล้องกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน 6 คน ซึ่งส่วนมากมีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับมากกว่าปริญญาตรี และมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 11 ปีขึ้นไป ในการสัมภาษณ์ตามขอบข่ายและภารกิจทั้ง 4 ด้าน ได้ดังนี้

1. **ด้านการจัดการหลักสูตร** สถานศึกษาควรวิเคราะห์ผลการประเมินหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรจากการสำรวจ สอบถามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน จัดประชุมเชิงปฏิบัติการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โรงเรียนที่มีแนวทางปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารหลักสูตร โดยกำหนดขอบข่ายภาระหน้าที่ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการแบบมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทความต้องการของชุมชนท้องถิ่น และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2. **ด้านการจัดการเรียนการสอน** สถานศึกษาควรวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนการสอนกับหลักสูตรสถานศึกษาข้อมูลสารสนเทศ จัดทำแผนการจัดการเรียนการสอนแบบอิงมาตรฐานเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและแหล่งการเรียนรู้ให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยจัดทำเอกสารคู่มือการวิเคราะห์ผู้เรียน จัดกิจกรรม และแผนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3. **ด้านการวัดผลประเมินผล** สถานศึกษาควรกำหนดนโยบายระเบียบการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องตามแนวปฏิบัติของ สพฐ. และจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ สนับสนุนให้ครูนำวิธีการกับเครื่องมือการวัดผลประเมินผลมาใช้ในวิธีการต่างๆ อีกทั้งต้องส่งเสริมให้งานวัดผลมีฐานข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อการสืบค้นและปรับปรุงข้อมูลได้โดยง่ายและรวดเร็ว

4. **ด้านการนิเทศการศึกษา** สถานศึกษาควรพัฒนากระบวนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและเหมาะสมกับสถานศึกษา สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในให้กับครู ประชุมครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำเอกสารคู่มือการนิเทศของสถานศึกษาเพื่อแนะนำกำกับติดตามการนิเทศภายในและใช้ในการอ้างอิง ต้องมีการศึกษาดูงานด้านระบบการนิเทศภายในเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้โรงเรียนที่มีแนวทางปฏิบัติที่ดีในด้านการนิเทศ จัดให้มีการเผยแพร่เอกสารระบบการนิเทศลงในอินเทอร์เน็ตเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่สถานศึกษาที่สนใจ

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะกล่าวถึงการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมมีอุปการะมากของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 โดยผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ และประเด็นที่น่าสนใจ แล้วจึงนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมมีอุปการะมากของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จากการศึกษาทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านการจัดการหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการนิเทศการศึกษา

1.1 ด้านการจัดการหลักสูตร พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ระดับปานกลาง ประเด็นหลักที่พบปัญหา คือ การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาขาดการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรตามสภาวการณ์ของสังคม การประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ไม่มากเท่าที่ควร ผู้จัดทำหลักสูตรส่วนใหญ่เป็นบุคลากรภายใน ขาดการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่นในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (อภิชา พุ่มพวง, 2559 : 266) พบว่า ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในการวิเคราะห์หลักสูตร ทำให้ประสบปัญหาในการนำหลักสูตรไปใช้ และจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ยังไม่สอดคล้องกับสภาพชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (สารินทร์ เอี่ยมครอง, 2561 : 85) พบว่า สถานศึกษายังขาดการประชุมวางแผนอย่างเป็นระบบ เช่น การประชุมหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรหรือฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และไม่มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตรที่ชัดเจน

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหอยู่ระดับปานกลาง ประเด็นหลักที่พบปัญหา คือ การติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูผู้ไม่ได้รับการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผู้บริหาร กิจกรรมการเรียนการสอนขาดการบูรณาการด้านการคิด และการเชื่อมโยงข้ามสาระวิชา การจัดกิจกรรมไม่ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตรและวัตถุประสงค์ครูจึงขาดความเข้าใจเรื่องการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระจึงจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ตรงความถนัดและความสนใจของผู้เรียน และด้วยภาระงานของครูที่มีมาก นอกจากการจัดการเรียนการสอนแล้ว จึงทำให้การจัดแผนการเรียนการสอนไม่ครอบคลุม เพราะขาดการวิเคราะห์ความสนใจของนักเรียน ตามหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (สารินทร์ เอี่ยมครอง, 2561 : 86) พบว่า ครูผู้สอนขาดการวิเคราะห์และจัดจำแนกกลุ่มผู้เรียนตามความสนใจ มีการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาน้อยจึงทำให้ได้แผนการจัดการเรียนรู้ไม่ตรงตามสภาพของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (อภิชา พุ่มพวง, 2559 : 267) พบว่า ครูขาดกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ส่งผลกระทบต่อผู้เรียนโดยตรง เปลี่ยนบทบาทครูจากการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้คอยชี้แนะและสนับสนุนในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.3 ด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ระดับปานกลาง ประเด็นหลักที่พบปัญหา คือ การส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์ผลการประเมินและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาสร้างระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษาเอง โดยที่ผู้บริหารบางคนไม่เข้าใจจึงไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลทั้งในอดีตถึงปัจจุบัน การประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลการประเมินและหาคุณภาพเครื่องมือวัดผลประเมินผลจึงมีน้อยเกินไปทำให้ขาดการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการวัดผลประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของ (สารินทร์ เอี่ยมครอง, 2561 : 86) พบว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดแต่เพียงแนวปฏิบัติการวัดผลประเมินผลเท่านั้น โดยให้สถานศึกษาสร้างระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษาเอง แต่ผู้บริหารบางคนไม่ได้ให้ความสำคัญอีกทั้งไม่มีผู้รับผิดชอบในการจัดทำเอกสารระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (อภิชา พุ่มพวง, 2559 : 268) พบว่า ครูขาดเอกสารคู่มือการวัดผลและประเมินผล ขาดอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการวัดผลและประเมินผล รวมถึงขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล ทำให้ครูในโรงเรียนสร้างเครื่องมือวัดผลและประเมินผลไม่เหมาะสม และไม่ได้มาตรฐาน

1.4 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ระดับปานกลาง ประเด็นหลักที่พบปัญหา คือ การสำรวจปัญหาและความต้องการนิเทศ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูมีความเข้าใจเรื่องกระบวนการนิเทศการศึกษาระบบการประเมินผลไม่มากเท่าที่ควร อีกทั้งโรงเรียนขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดระบบการนิเทศภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (อภิชา พุ่มพวง, 2559 : 271) พบว่า ผู้บริหารจัดวางแผนกระบวนการเป็นระบบดี แต่ให้การนิเทศไม่สม่ำเสมอ อาจเนื่องจากบุคลากรไม่เพียงพอ และครูยังขาดความรู้เกี่ยวกับการนำผลนิเทศไปพัฒนาการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (สารินทร์ เอี่ยมครอง, 2561 : 87) พบว่า สถานศึกษามีความเข้าใจในเรื่องการนิเทศการศึกษาน้อย และผู้รับการนิเทศกับผู้นิเทศมีเวลาไม่ตรงกัน ขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดระบบนิเทศภายในกับสถานศึกษาอื่น

2. ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 จากการศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการทั้ง 4 ด้าน สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการจัดการหลักสูตรในสถานศึกษา มีแนวทางการบริหารงานวิชาการดังนี้ สถานศึกษาควรสำรวจ สอบถามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการทั้งภายในและภายนอกในการจัดทำหลักสูตรนั้นโดยอาศัยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผลนี้อาจมาจาก สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นจึงขาดการสำรวจ สอบถามความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษา จึงมิได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา

หลักสูตร ทำให้หลักสูตรที่ได้ไม่ค่อยจะสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองนักเรียนเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (เกรียงไกร ปัญญาประเสริฐกุล, 2563 : 108) พบว่า ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาควรมีการวิเคราะห์เอกสารต่างๆ มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของชุมชนและท้องถิ่นเพื่อกำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษา และควรมีการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาก่อนใช้งานจริง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (วรรณกร เรืองกิจ, 2558 : 117) พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น มีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางมาปรับเป็นหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและระดมทรัพยากรท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร เช่น มีการเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาร่วมระดมกำหนดเนื้อหาหลักสูตรของสถานศึกษา

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา มีแนวทางบริหารงานวิชาการดังนี้ สถานศึกษาควรจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์ผู้เรียน ผลนี้อาจมาจาก แผนการจัดการเรียนการสอนที่ครูใช้อาจล้าสมัยไม่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ อีกทั้งขาดการวิเคราะห์ผู้เรียนจึงจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่ค่อยจะสอดคล้องกับความต้องการและสภาพผู้เรียนเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (วิมล เดชะ, 2559 : 77) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ อีกทั้งยังส่งเสริมให้ครูจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจความถนัดของผู้เรียนมีการจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนจัดให้มีแบบเรียน จัดให้มีแบบเรียน การจัดบริการอุปกรณ์การเรียนการสอนเพียงพอกับความต้องการในการเรียนการสอน ให้ครูผู้สอนนำวิธีสอนแบบต่าง ๆ เทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้ให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา ให้โอกาสครูได้รับการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายอย่างต่อเนื่อง เช่น จัดอบรมศึกษาดูงานประชุมปฏิบัติ เป็นแนวทางให้ครูดำเนินการฝึกให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาเป็นและให้มีกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนโดยเน้นเด็กเป็นสำคัญที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (วรรณกร เรืองกิจ, 2558 : 117) พบว่า ครูควรนำผลจากการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในสาระต่าง ๆ มาวิเคราะห์จัดทำวิจัยในชั้นเรียน มีการระดมทรัพยากรท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน เช่น ราษฎ์ชาวบ้าน ผู้ประกอบการในชุมชน

2.3 ด้านการวัดผลประเมินผลในสถานศึกษา มีแนวทางบริหารงานวิชาการดังนี้ สถานศึกษาควรส่งเสริมให้งานวัดผลมีฐานข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์ จัดทำระเบียบปฏิบัติให้สอดคล้องเป็นแนวเดียวกับ สพฐ. ผลนี้อาจมาจาก สถานศึกษาบางแห่งขาดการจัดทำข้อกำหนดนโยบายระเบียบการวัดผลและประเมินผลที่ชัดเจน ครูผู้สอนจึงวัดผลประเมินผลไม่สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาหรือตามตัวชี้วัด และสถานศึกษายังขาดการส่งเสริมให้งานวัดผลมีฐานข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์และไม่สร้างความรู้ความเข้าใจในวิธีการกับเครื่องมือการวัดผลประเมินผลจึงเกิดปัญหาในการดำเนินงานวัดผลประเมินผลในปัจจุบัน ซึ่ง

สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (เกรียงไกร ปัญญาประเสริฐกุล, 2563 : 108) พบว่า ควรมีการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีความเหมาะสมชัดเจนสอดคล้องกับมาตรฐาน เหมาะสมตามสภาพจริง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (วิมล เดชะ, 2559 : 78) พบว่า ผู้บริหารควรให้ความสำคัญด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนก่อนสอนระหว่างสอนและหลังสอนก็ต้องการวัดผลประเมินผลการเรียนของนักเรียนให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร ประกอบกับการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเต็มศักยภาพ สถานศึกษาต้องจัดการเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์

2.4 ด้านการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา มีแนวทางบริหารงานวิชาการดังนี้ สถานศึกษาควรจัดทำเอกสารคู่มือการนิเทศกำหนดปฏิทินในการนิเทศอย่างชัดเจน มีการศึกษาดูงานด้านระบบการนิเทศภายใน ผลนี้อาจมาจาก สถานศึกษาบางแห่งขาดการจัดทำคู่มือหรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการนิเทศในงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในของสถานศึกษาที่ชัดเจน อีกทั้งอาจขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดระบบการนิเทศกับสถานศึกษาอื่น ๆ การจัดทำเอกสารหนังสือคู่มือการนิเทศ และการกำหนดปฏิทินการนิเทศที่แน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (สารินทร์ เอี่ยมครอง, 2561 : 90) พบว่า สถานศึกษาควรสร้างความตระหนักให้แก่ครูในระบบและกระบวนการนิเทศ ควรมีการตั้งคณะกรรมการกำหนดหน้าที่ในกระบวนการนิเทศอย่างชัดเจน ดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ควรมีการสรุปผล กำกับติดตามการปรับปรุงพัฒนาหลังการนิเทศ และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (วิมล เดชะ, 2559 : 78-79) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการในการวางแผนการนิเทศงานวิชาการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการประเมินผลการดำเนินการนิเทศภายในการวางแผนจัดทำโครงการนิเทศ ตามลักษณะงานภายในโรงเรียนการจัดกิจกรรมการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในโรงเรียนแบบหลากหลายและเหมาะสมกับโรงเรียน ให้ดำเนินไปตามเป้าประสงค์ของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะและข้อค้นพบ (Fact Findings) จากการวิจัยและการอภิปรายผลแล้วสามารถสรุปผลโดยแบ่งเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนด

3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีเทคนิคที่หลากหลายมีการแนะนำในด้านต่าง ๆ แก่ครูมีการวางแผนการนิเทศให้เป็นระบบต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยต่อไป

1) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมมีอุปการะมากของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

2) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานวิชาการตามหลักธรรมมีอุปการะมากของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

เกรียงไกร ปัญญาประเสริฐกุล. (2563). *การบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: วิทยาลัยนครราชสีมา.

จิรภิญญา จตุพรโอภากุล. (2562). *คุณภาพการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มูนา จารง. (2560). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะครูผู้สอนในศูนย์เครือข่ายตลิ่งชัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

วิมล เดชะ. (2559). *การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีประจำตำบล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสตูล*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

วรรณกร เรือกิจ. (2558). *แนวทางการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- สารินทร์ เอี่ยมครอง. (2561). *แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. (2562). ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ออนไลน์.สืบค้นเมื่อ 21 พฤษภาคม 2563. แหล่งที่มา: https://www.kkzone1.go.th/bookdetailPrint.php?news_id=8173.
- อภิชา พุ่มพวง. (2559). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชบุรพา.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30 (3), 607–610.
- Lee J. Cronbach. (1971). *Essentials of psychological testing*. (4 ed.). New York: Harper & Row.
- Miller, Van. (1965). *Administration of American School*. New York: Macmillan Publishing.